

7Н/1 204415
(1038)

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка»

Н. У. Чайка

**ТЫПАЛОГІЯ ЭЛІПСІСА
У СІНТАКСІЧНАЙ СІСТЭМЕ
БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ**

Манаграфія

Мінск
2012

Нацыянальная
бібліятэка
Беларусі

ЗМЕСТ

Дадатак А. Кампаненты семантычнай структуры канструкцый з эліпсісам дзеяслова.....	3
Дадатак Б. Прадуктыўнасць мадэлей канструкцый з эліпсісам дзеяслова	9
Б.1. Дынамічна-лакатыўны тып.....	10
Б.2. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып.....	22
Б.3. Акцыянальныя тыпы	26
Б.4. Лакатыўна-пацыентыўны тып.....	37
Б.5. Акцыянальна-дэлібератыўны тып.....	41
Б.6. Статальны тып.....	45
Б.7. Экзістэнцыяльна-тэмпаральны тып	47
Б.8. Рэляцыйны тып	49
Дадатак В. Частотнасць структурных тыпаў канструкцый з эліпсісам дзеяслова	51
В.1. Поліпрэдыкатыўны тып.....	52
В.2. Звышфразавы тып: самастойныя сінтаксічныя адзінкі ў структуры звышфразовага адзінства	63
В.3. Звышфразавы тып: эліптычныя і парцэляваныя канструкцыі ў структуры звышфразовага адзінства.....	76
В.4. Ускладнена-паратаксічны тып	84
В.5. Ускладнена-паўпрэдыкатыўны тып	89
<i>В.5.1. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі азначэннямі.....</i>	<i>89</i>
<i>В.5.2. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі акалічнасцямі .....</i>	<i>91</i>
В.6. Ускладнена-парэўнальны тып.....	94
В.7. Ускладнена-далучальны тып.....	96
В.8. Ускладнена-паратаксічны тып	98
<i>В.8.1. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (з устаўнымі канструкцыямі) .....</i>	<i>98</i>
<i>В.8.2. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (са звароткамі).....</i>	<i>101</i>
Дадатак Г. Кампенсаторныя семантычныя кампаненты ў канструкцыях з эліпсісам дзеяслова	103
Г.1. Дынамічна-лакатыўны тып.....	104
Г.2. Акцыянальныя тыпы	110
Г.3. Лакатыўна-пацыентыўны тып.....	120
Г.4. Акцыянальна-дэлібератыўны тып.....	122
Г.5. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып.....	125
Г.6. Статальны тып.....	128
Г.7. Экзістэнцыяльна-тэмпаральны тып	130
Г.8. Рэляцыйны тып	132

Дадатак Д. Функцыянаванне канструкцый з эліпсісам дзеяслова	134
Д.1. Выражэнне прэдыкатыўных катэгорый у канструкцыях з эліпсісам дзеяслова	135
<i>Д.1.1. Выражэнне катэгорыі тэмпаральнасці .....</i>	<i>135</i>
<i>Д.1.2. Выражэнне катэгорыі мадальнасці .....</i>	<i>142</i>
<i>Д.1.3. Выражэнне катэгорыі персанальнасці .....</i>	<i>149</i>
Д.2. Канструкцыйная поліфункцыянальнасць сінтаксем у парадыгме структурна-сінтаксічных мадыфікацый.....	155
<i>Д.2.1. Канструкцыйна-трансфармацыйныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем .....</i>	<i>155</i>
<i>Д.2.2. Канструкцыйна-катэгарыяльныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем .....</i>	<i>166</i>
<i>Д.2.3. Логіка-семантычныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем..</i>	<i>174</i>
Дадатак Е. Акт аб укараненні.....	177

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Б.7. ЭКЗИСТЭНЦЯЛЬНА-ТЭМПЕРАЛЬНЫ ТЫП

РЕПОЗИТОРИЙ БГДУ

Тыповая семантыка мадэлі	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
Экзістэнцыяльная семантыка, суадносная з часам	Экзісцыенс – прэдыкат – тэмпаратыў	$N_{nSing} - \emptyset - Adv - Adj_{nSing}$	<i>Сёння ўжо – люты, кіслы, хлюпатны, занудлівы</i> (Янка Брыль)
		$N_{nSing} - \emptyset - N_{aSing} - Adj_{nSing} - N_{gSing}$	<i>Усю ноч – страшнае выццё завірухі</i> (Р. Барадулін)
		$N_{nPlur} - \emptyset - Adv$	<i>Днём – сход, вечарам – сход! Паесці няма калялі!</i> (І. Мележ)
Усяго (у межах мадэлі)			3
Экзістэнцыяльная прыкмета як апрадмечанае дзеянне	Экзісцыенс – прэдыкат – тэмпаратыў	$N_{nSing} - \emptyset - N_{iSing} - N_{gPlur}$	<i>На досвітку – трапятанне лісця</i> (Р. Баравікова)
		$N_{nSing} - \emptyset - Adv - Adj_{nSing}$	<i>Ноччу – толькі выццё завірухі</i> (М. Зарэцкі)
Усяго (у межах мадэлі)			2
Пастаянны або нязменны характар праявы экзістэнцыяльнай прыкметы	Экзісцыенс – прэдыкат – дыстрыбутыў-2	$N_{nPlur} - \emptyset - Adv$	<i>Штодня – танцы, музыка, скокі</i> (З. Бядуля)
		$N_{nSing} - \emptyset - N_{aSing} - Pron - Adj_{nSing}$	<i>Кожны дзень – радасць. І спакой</i> (Г. Багданава)
Усяго (у межах мадэлі)			2
Фазісная мадыфікацыя праявы экзістэнцыяльнай прыкметы	Экзісцыенс – прэдыкат – тэрмінатыў	$N_{nSing} - \emptyset - N_{iSing}$	<i>Перыёдыка ў нас выходзіць рэгулярна. За газетай – газета («Настаўнік»)</i>
Усяго (у межах мадэлі)			1